Республика Татарстан

СОВЕТ САБИНСКОГО ГОРОДСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

Татарстан Республикасы

САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ САБА ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

«12» ноябрь 2025 ел

КАРАР

№13

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәр җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 өлешенең 19 пункты, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге уставы, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәр җирлеге Советы нигезендә

Карар кылды:

1. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәр җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында Нигезләмәне раслау хакында» 2022 елның 18 февралендәге 8 номерлы карары;

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге Советының 18.02.2022 № 8 карары белән расланган “Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2023 елның 19 декабрендәге 47 номерлы карары;

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге Советының 18.02.2022 № 8 карары белән расланган “Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге территориясендә

төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2024 елның 23 октябрендәге 26 номерлы карары;

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге Советының 18.02.2022 № 8 карары белән расланган “Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2025 елның 19 февралендәге 4 номерлы карары.

3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

4. Әлеге карарны " Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында http://pravo.tatarstan.ru адресы буенча һәм җирлекнең мәгълүмат стендларында бастырып чыгарырга.

Саба шәһәр җирлеге башлыгы Р.М.Хәсәнов

РАСЛАНГАН

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба шәһәр җирлеге Советының 12.11.2025 № 13 карары белән

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәр җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрҗирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне (алга таба – төзекләндерү өлкәсендә контроль) гамәлгә ашыру тәртибен билгели.

1.2. Юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, гражданнарның (алга таба – контрольдә тотыла торган затлар) Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрҗирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба – төзекләндерү кагыйдәләрен), социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэмин итү таләпләрен үтәү төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып тора.алга таба шулай ук – мәҗбүри таләпләр).

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә Контроль Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрбашкарма комитеты (алга таба – администрация) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.4. Авыл җирлеге башлыгы администрациянең төзекләндерү өлкәсендә контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлары булып тора (алга таба шулай ук – контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар). Администрациянең күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфаи бурычларына аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контрольлек итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 №248-ФЗ Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга ия һәм җаваплы.

1.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруга, профилактик чараларны, контроль чараларны оештыруга һәм уздыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Администрация төзекләндерү Кагыйдәләренең үтәлешен тикшереп тора.:

1) янәшәдәге территорияләрне карап тоту буенча мәҗбүри таләпләр;

2) төзекләндерү элементларының һәм объектларының эчтәлеге буенча мәҗбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- хәрәкәтләре аз булган халык төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына ирекле керүенә комачаулый торган киртәләр куйю буенча;

- торак булмаган биналарның, корылмаларның, корылмаларның фасадларын, биналарның, корылмаларның, корылмаларның башка диварларын, шулай ук төзекләндерүнең һәм җәмәгать урыннарының башка элементларын карап тоту буенча;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләрнең, язмаларның эчтәлеге буенча;

- җир эшләрен башкаруга Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән җир эшләрен башкару тәртибе нигезендә бирелә торган рөхсәт нигезендә җир эшләрен башкару буенча;

- биналарга һәм аларга керү юлларына, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын тәэмин итү, җәяүлеләрнең һәм Инвалидларны һәм халыкның башка хәрәкәт итүчән булмаган төркемнәрен кертеп, җәяүлеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча җир эшләре алып бару чорына;

- аварияләр нәтиҗәсендә эшләр башкару турында администрациягә Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән вакытта хәбәрнамә җибәрү буенча;

- транспорт чараларын төзекләндерү кагыйдәләре белән чикләнгән газонда яисә башка яшелләндерелгән яисә рекреацион территориядә урнаштыруның ярамавы турында, шулай ук транспорт чараларыннан файдаланган, хезмәт күрсәткән яки ремонтлаган вакытта, йөк ташыганда яисә төзелеш мәйданчыкларыннан чыкканда (тент яисә ышык урын булмау сәбәпле)Гомуми файдаланудагы территорияләрне транспорт чаралары белән пычратуның ярамавы турында;

3) Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрҗирлеге территориясен кышкы чорда җыештыру буенча мәҗбүри таләпләр, биналарның, корылмаларның түбәләрен кардан, боздан һәм боз сөякләреннән чистарту чараларын үткәрүне тикшереп торуны да кертеп;

4) Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрҗирлеге территориясен җәйге чорда җыештыру буенча мәҗбүри таләпләр, моңа карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, аларга каршы көрәш, аларның учакларын локальләштерү, бетерү буенча мәҗбүри таләпләр дә керә;

5) янгынга каршы махсус режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызлыгының өстәмә мәҗбүри таләпләре;

6) гомуми файдалану территорияләрендә җир асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм карап тоту буенча мәҗбүри таләпләр;

7) әгәр мондый документлар (кисү билеты, күчереп утыртуга рөхсәт) төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән очракларда бирелергә тиеш булса, яшел

үсентеләрне утырту, саклау һәм карап тоту буенча мәҗбүри таләпләр, шул исәптән агачларны һәм куакларны кисү билеты һәм (яисә) агачларны һәм куакларны күчереп утыртуга рөхсәт нигезендә агачларны һәм куакларны бетерү (сүтү), күчереп утырту буенча мәҗбүри таләпләр;

8) каты коммуналь калдыкларны җыю буенча мәҗбүри таләпләр;

9) гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә хайваннарны йөртү буенча мәҗбүри таләпләр һәм авыл хуҗалыгы хайваннарын һәм кошларын көтүгә юл куймау турындагы таләпләр.

Администрация контроль башкарырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан бирелгән мәҗбүри таләпләрне бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәләрнең үтәлешен үз компетенцияләре чикләрендә тикшереп тора.

1.7. Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү элементлары дигәндә декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле җиһазлар һәм бизәкләр, шул исәптән биналар, корылмалар, Корылмалар фасадлары, кече архитектура формалары, стационар булмаган капиталь булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр аңлашыла.

Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү объектлары дигәндә төзекләндерү эшчәнлеге гамәлгә ашырыла торган төрле функциональ билгеләнештәге территорияләр, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары), яр буйлары, гражданнар үз ихтыяҗлары өчен бакчачылык яисә яшелчәчелек алып бара торган территорияләр;

2) урам-юл челтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, мәйданнар, юллар, проспектлар, тыкрыклар, разъездлар, төшүләр, трактлар, тупиклар, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннарны йөртү мәйданчыклары;

6) парковкалар (парковка урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-яклау зоналары;

Киртәләү җайланмалары дигәндә хәзерге хәлдә капкалар, капкалар, шлагбаумнар, шул исәптән автомат, һәм декоратив киртәләр (коймалар) аңлашыла.

1.8. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын исәпкә алуны тәэмин итә.

Администрация төзекләндерү өлкәсендәге контроль объектларын әлеге Нигезләмә нигезендә билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертә.

2. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычлары белән идарә итү

2.1. Администрация зыян (зыян) китерү куркынычлары белән идарә итү нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыра.

2.2. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычлары белән идарә итү максатларында әлеге Нигезләмәнең 1.7 пунктында каралган мондый контроль объектлары «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 №248-ФЗ Федераль закон нигезендә хәвеф-хәтәр категорияләренә кертелергә тиеш.

2.3. Администрация тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 1.7 пунктында каралган төзекләндерү өлкәсендәге контроль объектларын (алга таба – контроль объектлары) билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертү төзекләндерү өлкәсендәге муниципаль контроль администрациясе тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 1 нче кушымтасы нигезендә гамәлгә ашырылганда тиешле объектларны билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертү критерийлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Контроль объектларын хәвеф-хәтәр категорияләренә кертү һәм контроль объектларына бирелгән хәвеф-хәтәр категорияләрен үзгәртү Администрация күрсәтмәсе белән гамәлгә ашырыла.

Контроль объектлары администрациясе тарафыннан хәвеф-хәтәр категорияләренә кертелгәндә, шул исәптән:

1) Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы белешмәләр;

2) тикшереп торуны гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан тикшереп торылучы затлар белән үзара хезмәттәшлексез контроль чаралар уздырганда алына торган белешмәләр;

3) администрациядәге башка белешмәләр.

2.4. Администрация тарафыннан бирелгән хәвеф-хәтәр категориясенә бәйле рәвештә планлы контроль чаралар үткәрү түбәндәге ешлык белән гамәлгә ашырыла:

1) югары хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен-2 елга бер тапкыр;

2) уртача хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен-3 елга бер тапкыр.

Түбән хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чаралары үткәрелми.

Контроль объектларын Түбән хәвеф-хәтәр категориясенә кертү турында Карар кабул итү таләп ителми.

2.5. Еллык планлы контроль чараларының еллык планнарына категориягә кертелгән контроль объектлары өчен еллык планны гамәлгә ашыру елында соңгы планлы контроль чарасын үткәрү тәмамланган көннән алып вакыт чоры бетә торган контроль объектларына карата контроль чаралар кертелергә тиеш.:

1) югары куркынычлы, - кимендә 2 ел;

2) уртача куркынычлы, - кимендә 3 ел.

Әгәр элек контроль объектларына карата планлы контроль чаралары үткәрелмәгән булса, еллык планга контроль объектлары юридик затның яисә гражданның контроль объектына милек хокукы барлыкка килгән көннән бер ел узгач, ә янәшәдәге территорияләр очрагында – янәшәдәге территорияне төзекләндерү кагыйдәләре нигезендә карап тоту бурычы барлыкка килгән көннән соң кертелергә тиеш.

2.6. Контроль объекты хокукына ия булучының соравы буенча контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфаи затлар гарызнамә кергән көннән алып 15 көннән дә артмаган срокта аңа контроль объектына бирелгән хәвеф-хәтәр категориясе турында мәгълүмат, шулай ук мондый объектны билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кerтkәндә файдаланылган белешмәләрне тапшыра.

Контроль объектының Хокук иясе контроль объектына элек бирелгән хәвеф-хәтәр категориясен үзгәртү турында администрациягә гариза бирергә хокуклы.

2.7. Администрация хәвеф – хәтәр категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алып бара (алга таба-контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контроль объектлары исемлегенә кертү администрациянең әлеге Нигезләмәнең 2.3 пунктында күрсәтелгән күрсәтмәсе нигезендә гамәлгә ашырыла.

Хәвеф-хәтәр категорияләре күрсәтелгән контроль объектлары исемлекләре «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге администрациянең рәсми сайтында (алга таба – администрациянең рәсми сайты) контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла. Махсус бүлеккә керү администрациянең рәсми сайтының төп (төп) битеннән гамәлгә ашырылырга тиеш.

2.8. Контроль объектлары исемлекләрендә түбәндәге мәгълүмат бар:

1) контроль объектын (контроль объекты урнашкан урынның адресы, кадастр номеры (әгәр булса), контроль объектын идентификацияли торган башка билгеләр (кирәк булганда);

2) бирелгән хәвеф-хәтәр категориясе;

3) контроль объектына хәвеф-хәтәр категориясен бирү турындагы карар реквизитлары.

3. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалау

3.1. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контрольне шул исәптән профилактик чаралар уздыру юлы белән дә гамәлгә ашыра.

3.2. Профилактик чаралар администрация тарафыннан контрольдә тотылучы затларның мәҗбүри таләпләрне намуслы үтәвен стимуллаштыру, мәҗбүри таләпләрне бозуга һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерергә мөмкин булган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү һәм контрольдә тотылучы затларга мәҗбүри таләпләрне, аларны үтәү ысулларын җиткерү максатларында гамәлгә ашырыла.

3.3. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зарар) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткәрү контроль чаралар үткәрүгә карата өстенлекле булып тора.

3.4. Профилактик чаралар Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чаралар үткәргәндә контроль объектларының закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудыруы яисә шундый зыян (зарар) китерелүе ачыкланган очракта, контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат кичекмәстән бу хакта Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрҗирлеге башлыгына контроль чаралар.

3.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне Администрация гамәлгә ашырганда профилактик чараларның түбәндәге төрләре үткәрелә:

1) мәгълүмат бирү;

2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;

3) кисәтүләр игълан итү;

4) консультация бирү;

5) профилактик визит.

3.6. Мәгълүмат бирү мәҗбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча администрация тарафыннан тиешле белешмәләрне администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә массакүләм мәгълүмат чараларында, дәүләт мәгълүмат системаларында (алар булганда) контрольдә тотылучы затларның шәхси кабинетлары аша һәм башка рәвешләрдә урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Администрация администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында»31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль законның 46 статьясындагы 3 өлешендә каралган белешмәләрне урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Администрация шулай ук гражданнар җыелышларында һәм конференцияләрендә Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрҗирлеге халкына контроль объектларына куела торган мәҗбүри таләпләр, аларның хәвеф-хәтәр критерийларына туры килүе турында, шулай ук, аларны хәвеф-хәтәрнең тиешле категориясенә кертүдән чыгып, контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чараларының төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында мәгълүмат бирергә хокуклы.

3.7. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү уздырылган контроль чаралар һәм аларның нәтиҗәләре турында белешмәләрне җыю һәм анализлау юлы белән администрация тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан хокук куллану практикасын гомумиләштерү йомгаклары буенча ел саен төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру буенча хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтиҗәләрен үз эченә алган һәм администрация башлыгы имзалаган Администрация күрсәтмәсе белән раслана торган доклад әзерләнә. Күрсәтелгән доклад хисап елыннан соң килүче елның 1 июленә кадәр администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Администрациядә әзерләнә торган мәҗбүри таләпләрне бозулар яисә мәҗбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта һәм (яисә) мәҗбүри таләпләрне бозуның зыян (зарар) китерүе турындагы белешмәләр расланмаган очракта, контрольдә тотылучы затка мәҗбүри таләпләрне бозуның ярамавы турында кисәтү һәм мәҗбүри таләпләрне үтәүне тәэмин итү буенча чаралар күрү тәкъдиме игълан ителә закон белән саклана торган кыйммәтләргә йә закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудырган. Кисәтүләр Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрҗирлеге башлыгы тарафыннан күрсәтелгән белешмәләрне алган көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча игълан ителә (имзалана). Кисәтү язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә рәсмиләштерелә һәм контрольдә тотылучы зат адресына җибәрелә.
Мәҗбүри таләпләрне бозуга юл куймау турындагы кисәтү Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы куллана торган документларның типовой формалары турында» 31.03.2021 №151 боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә.
Мәҗбүри таләпләрне бозуның ярамавы турында игълан ителә торган кисәтүләр кисәтүләрне исәпкә алу журналында теркәлү номеры белән теркәлә.
Администрация тарафыннан мәҗбүри таләпләрне бозуның ярамавы турында кисәтү игълан ителгән очракта, контрольдә тотылучы зат әлеге кисәтүгә каршы килергә хокуклы. Кисәтүгә каршы килү администрация тарафыннан алынган көннән алып 30 көн эчендә карала. Каршылыкны карау нәтиҗәсендә контрольдә тотылучы затка язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә каршылыкның ризалыгы

яисә килешмәве турындагы мәгълүмат белән җавап җибәрелә. Каршылык белән килешмәгән очракта җавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.
3.9. Контрольдә тотылучы затларга консультацияләр контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итүдә йә профилактик чаралар, контроль чаралар үткәрү барышында башкарыла һәм 15 минуттан да артмаска тиеш.
Гражданнарны Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрҗирлеге башлыгы һәм (яисә) контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи зат шәхсән кабул итә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.
Консультация түбәндәге мәсьәләләр буенча телдән яисә язма рәвештә башкарыла:
1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
3) тикшереп торырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү тәртибе;
4) үтәлешен бәяләү контроль чаралар кысаларында администрация тарафыннан гамәлгә ашырыла торган мәҗбүри таләпләр булган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу.
Контрольдә тотылучы затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнар җыелышларында һәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.
3.10. Язма рәвештә консультация бирү контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан түбәндәге очракларда башкарыла::
1) контрольдә тотылучы зат консультация бирү мәсьәләләре буенча язма җавап бирү турында язма гарызнамә тапшырды;
2) консультация вакытында куелган сорауларга телдән җавап бирү мөмкин түгел;
3) куелган сорауларга җавап өстәмә белешмәләр соратып алуны таләп итә.
Консультацияне башкарганда контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи зат Россия Федерациясе законнары нигезендә файдалануы чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.
Консультация барышында контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның, контроль чараның башка катнашучыларының конкрет контроль чарасын, карарларын һәм (яисә) гамәлләрен бәяләүне, шулай ук контроль чара кысаларында уздырылган экспертиза, сынаулар нәтиҗәләрен үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.
Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затка консультация барышында билгеле булган мәгълүмат администрация тарафыннан контрольдә тотылучы затны мәҗбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча бәяләү максатларында файдаланыла алмый.
Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар консультацияләрне исәпкә алу журналын алып бара.
Администрациягә контрольдә тотылучы затларның һәм аларның вәкилләренең бертөрле биш һәм аннан күбрәк мөрәҗәгатьләре кергән очракта, консультация бирү администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштыру юлы белән башкарыла, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрҗирлеге башлыгы яисә контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан имзаланган язмача аңлатма урнаштырыла.

3.11. Профилактик визит контрольдә тотылучы затның эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча инспектор тарафыннан профилактик әңгәмә рәвешендә йә видео-конференц-элемтә яисә "Инспектор"мобиль кушымтасы ярдәмендә үткәрелә.

Профилактик визит барышында контрольдә тотылучы зат үз эшчәнлегенә йә аңа караган контроль объектларына куела торган мәҗбүри таләпләр, аларның хәвеф-хәтәр критерийларына туры килүе, хәвеф-хәтәр категориясен киметүнең киңәш ителә торган ысуллары, контроль объектына карата, аны хәвеф-хәтәрнең тиешле категориясенә кертүдән чыгып, үткәрелә торган чараларның төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында хәбәр ителә, ә инспектор контроль объекты белән танышуны, контроль объектларын хәвеф-хәтәр категорияләренә кертү өчен кирәкле белешмәләр җыюны гамәлгә ашыра, һәм контрольдә тотылучы затның мәҗбүри таләпләрне үтәү дәрәҗәсен бәяли.
Профилактик визит контроль (күзәтчелек) органы инициативасы буенча (мәҗбүри профилактик визит) яисә контрольдә тотылучы зат инициативасы буенча үткәрелә.
Профилактик визит үткәрү йомгаклары буенча контроль объектына 248-ФЗ номерлы Федераль законның 48 статьясындагы 6 һәм 7 өлешләре нигезендә мәҗбүри таләпләрне үтәү дәрәҗәсен гавами бәяләү бирелә.
Контрольдә тотылучы зат инициативасы буенча мәҗбүри профилактик визит һәм профилактик визит 248-ФЗ номерлы Федераль законның 52.1 һәм 52.2 статьялары нигезендә үткәрелә.

4. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда администрация тарафыннан күрсәтелгән чаралар кысаларында контроль чараларның һәм контроль гамәлләрнең түбәндәге төрләре үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (контрольдә тотылучы затның (аның филиалларының, Вәкиллекләренең, аерымланган структур бүлекчәләренең) булган (эшчәнлеген башкарган) урынында мәҗбүри таләпләр нигезендә булырга тиешле документларны карау, сораштыру, аларны таләп итү, язма аңлатмалар алу, инструменталь тикшерү юлы белән);

2) рейд каравы (карау, сорашып белешү, язма аңлатмалар алу, документларны таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

3) документлар буенча тикшерү (язма аңлатмалар алу, документларны таләп итү, экспертиза ярдәмендә);

4) урынга барып тикшерү (карау, сорашып белешү, язма аңлатмалар алу, документларны таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

5) мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (төзекләндерү өлкәсендәге контроль объектлары турында белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне җыю һәм анализлау юлы белән тикшереп торылучы затлар тарафыннан мәҗбүри таләпләрне үтәү кысаларында, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларындагы белешмәләрне, «Интернет» челтәрендәге белешмәләрне, һәркем файдалана алырлык башка белешмәләрне, шулай ук хокук бозуларны теркәүнең автомат

режимда эшли торган техник чараларын кулланып алынган, фото функцияләре булган мәгълүматларны- һәм кино төшерү, видеоязмалар);

6) урынга барып тикшерү (карау, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

Әлеге пунктта каралган контроль чаралар һәм контроль гамәлләр төрләре күрсәтелгән чаралар кысаларында конкрет контроль объектын әлеге нигезләмәгә 1 нче кушымта нигезендә билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертүгә бәйле рәвештә дифференциацияләнми.

4.2. Мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү һәм урынга барып тикшерү администрация тарафыннан контрольдә тотылучы затлар белән аралашмыйча гына үткәрелә.

4.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.1 пунктының 1-4 бүлекләрендә күрсәтелгән контроль чаралар планлы һәм планнан тыш чаралар рәвешендә уздырыла.

4.4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планлы контроль чаралары уздырылырга мөмкин:

1) инспекция визиты;

2) рейд тикшерүе;

3) документлар буенча тикшерү;

4) урынга барып тикшерү;

4.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш контроль чаралары үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты;

2) рейд тикшерүе;

3) документлар буенча тикшерү;

4) урынга барып тикшерү;

5) мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү;

6) урынга барып тикшереп чыгу.

4.6. Контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлек итеп үткәрелә торган контроль чаралар уздыру өчен нигез булып:

1) гражданнар һәм оешмалардан мөрәҗәгатьләр (гаризалар), дәүләт хакимияте органнарыннан, җирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан мәгълүмат килгәндә, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) турында яисә зыян китерү (зыян китерү) куркынычы турында администрациядә белешмәләрнең булуы, шулай ук контроль чаралар үткәрү нәтиҗәсендә, үзара хезмәттәшлексез контроль чараларны да кертеп, мондый белешмәләрне алу, шул исәптән контрольдә тотылучы башка затларга карата уздырылганнары;

2) контроль объектының мәҗбүри таләпләрне бозу яисә контроль объектының мондый параметрлардан тайпылу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен ачыклау;

3) контроль чараларны уздыру планына кертелгән контроль чараларны уздыру сроклары якынлашу;

4) контрольдә тотылучы конкрет затларга карата контроль чаралар уздыру турында Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәте йөкләмәсе;

5) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча законнарның үтәлешенә, кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең үтәлешенә күзәтчелек кысаларында контроль чаралар үткәрү турында прокурор таләбе;

6) мәҗбүри таләпләрне ачыкланган бозуны бетерү турындагы күрсәтмәне үтәү срогы тәмамлану-тикшереп торылучы зат тарафыннан тапшырылуы аңа бирелгән күрсәтмәдә каралган документлар һәм белешмәләр тапшырылмаган яисә тапшырылган документлар һәм белешмәләр нигезендә мәҗбүри таләпләрне ачыкланган бозуны бетерү турындагы күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтиҗә ясау мөмкин булмаган очракларда.

4.7. Мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары әлеге Нигезләмәгә 2 нче кушымтада күрсәтелгән.

Мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

4.8. Контрольдә тотылучы зат белән үзара хезмәттәшлек иткәндә үткәрелә торган контроль чаралар администрациянең контроль чараны уздыру турындагы күрсәтмәсе нигезендә уздырыла.

4.9. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) яисә зыян (зыян) китерү куркынычы турында белешмәләр нигезендә контроль чараны үткәрү турында Администрация күрсәтмәсе кабул ителгән очракта йә мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы расланган Индикаторлары нигезендә контрольдә тотыла торган затның эшчәнлеге параметрларын билгеләгәндә, мондый күрсәтмә тикшереп торырга вәкаләтле вазыйфаи затның дәлилләнгән тәкъдиме нигезендә кабул ителә, контроль чара үткәрү турында.

4.10. Контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлексез үткәрелә торган контроль чаралар Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәрҗирлеге башлыгы йөкләмәсе нигезендә, хакимиятнең эш планнарындагы йөкләмәләр нигезендә, шул исәптән « Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 №248-ФЗ Федераль законда билгеләнгән очракларда, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.11. Гражданнарга, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чаралар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль закон нигезендә контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Төзекләндерү өлкәсендә контроль оештырганда һәм гамәлгә ашырганда Администрация ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон рәвештә, башка органнардан йә шушы документлар һәм (яисә) белешмәләр карамагында булган күрсәтелгән органнарга буйсынучы оешмалардан түләүсез нигездә документлар һәм (яисә) белешмәләр ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яисә) белешмәләр исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 19.04.2016 ел, №724-р күрсәтмәсе белән тикшерүләрне оештырганда һәм уздырганда дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратып алынган һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәгълүмат исемлеге белән билгеләнгән җирле үзидарәнең йә дәүләт органнарына яисә җирле үзидарә органнарына буйсынучы оешмаларның, бу документлар һәм (яисә) мәгълүмат алар карамагында булган, шулай ук ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында контроль (күзәтчелек) органнары тарафыннан башка органнардан йә шушы документлар һәм (яисә) белешмәләр булган күрсәтелгән органнарга буйсынучы оешмалардан дәүләт контроле (күзәтчелеге) төрләрен, муниципаль контроль төрләрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда алына торган документлар һәм (яисә) белешмәләр бирү Кагыйдәләре нигезендә, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» 06.03.2021 № 338 карары белән расланган.

4.13. Юридик затларга, индивидуаль эшкуарларга һәм гражданнарга карата планлы контроль чаралары чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чараларын уздыру планын төзү кагыйдәләре нигезендә эшләнә торган планлы контроль чараларын уздыруның еллык планнары, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа контроль чараларны кертү һәм аннан төшереп калдыру нигезендә уздырыла. ел дәвамында күзәтчелек) чаралары, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып, «Чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чараларын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа контроль (күзәтчелек) чараларын кертү һәм аннан төшереп калдыру тәртибе турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 31.12.2020 № 2428 карары белән расланган.

4.14. Контрольдә тотыла торган затлар булган индивидуаль эшкуар, граждан контроль чараны уздырганда катнашу мөмкинлеге булмау турында мәгълүматны администрациягә тапшырырга хокуклы булган очракка, шуңа бәйле рәвештә контроль чараны уздыру администрация тарафыннан индивидуаль эшкуарның, гражданның администрациягә шушы мөрәҗәгате өчен сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле вакытка күчерелә (ләкин 20 көннән дә артык түгел), бер үк вакытта түбәндәге шартларны үтәү кирә:

1) тикшереп торылучы затның йә аның вәкиленең булмавы тикшереп торуны гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затның контроль чараны уздырганда мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләвенә, тикшереп торылучы затка контроль чараны уздыру турында тиешенчә хәбәр ителгән булу шарты белән комачауламый;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә турыдан-туры зыян китерү яисә фактта зыян китерү куркынычы билгеләре булмау;

3) контроль чара үткәргәндә тикшереп торылучы затның булмавы өчен нигезле сәбәпләр бар (тикшереп торылучы затның авыруы, аның командировкасы һ.б.).

4.15. Урынга барып тикшерү үткәрү срогы 10 эш көненнән артмаска тиеш.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү үткәрү барышында үзара хезмәттәшлек итүнең гомуми срогы кече предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатьтән артмаска тиеш.

Үз эшчәнлеген Россия Федерациясенең берничә субъекты территорияләрендә гамәлгә ашыручы Оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү срогы һәр филиал, вәкиллек, оешманың аерымланган структур бүлекчәсе яисә җитештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контроль чаралар уздыруның барлык очракларында контроль гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләр башкаруга җәлеп ителә торган затлар тарафыннан мәҗбүри таләпләрнең үтәлеше (бозылуы) дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерү, Аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрия үлчәүләре кулланылырга мөмкин.чаралар. Фотога төшерү, Аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрик үлчәүләр үткәрү һәм бу максатлар өчен файдаланылган техник чаралар турындагы мәгълүмат контроль чара нәтиҗәләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль гамәл нәтиҗәләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагыла.

4.17. Контроль чара нәтиҗәләренә контрольдә тотылучы затның мәҗбүри таләпләрне үтәвен бәяләү, мәҗбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм (яисә) аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торгызу, җаваплылыкка тарту турындагы мәсьәләне карау өчен вәкаләтле органнарга яисә вазыйфаи затларга мәгълүмат җибәрү һәм (яисә) администрациянең статьяның 2 өлешендә каралган чараларны куллануы керә. «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында»31.07.2020 №248-ФЗ Федераль законның 90 нчы номерлы карары.

4.18. Контрольдә тотылучы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тота торган контроль чара уздыру тәмамлангач, контроль чара акты төзелә. Әгәр мондый чараны үткәрү нәтиҗәләре буенча мәҗбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәҗбүри таләпнең бозылуы, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге белән билгеләнүе күрсәтелә. Ачыкланган хокук бозу бетерелгән очракта, контроль чараны уздыру тәмамланганчы актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәҗбүри таләпләрне бозуның дәлиле булган документлар, башка материаллар актка беркетелергә тиеш. Контроль чара уздырганда тутырылган тикшерү кәгазьләре актка беркетеп куела.

Актны рәсмиләштерү контроль чараны уздыру урынында, әгәр актны рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны уздыру тәмамланган көнне башкарыла.

Прокуратура органнары белән килештерелгән контроль чарасы акты контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестры ярдәмендә аны рәсмиләштергәннән соң ук прокуратура органнарына җибәрелә.

4.19. Контроль чаралар турында мәгълүмат контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контрольдә тотылучы затларга контроль гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында мәгълүмат әлеге гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләрне контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштыру, шулай ук аларны контрольдә тотылучы затларга дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәтүләр, дәүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон рәвештә башкару, шул исәптән «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) Бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталы аша.

Эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырмый торган, контрольдә тотыла торган зат булган гражданга контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан кылынган затлар турында хәбәр ителә, кәгазьдә документлар алу кирәклеге турында администрация адресына хәбәрнамә җибәрелгән йә контрольдә тотылучы затның электрон почта адресы турында администрациядә белешмәләр булмаган һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша аңа документларны электрон рәвештә җибәрү мөмкинлеге булган очракта (, әгәр затның бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса йә ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлү процедурасын узуны тәмамламаган булса). Күрсәтелгән граждан администрациягә документларны кәгазьдә җибәрергә хокуклы.

4.21. Контроль чара уздырганда мәҗбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрына кертелә. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи зат мәҗбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәрергә хокуклы.

4.22. Контроль чараны үткәргәндә контрольдә тотылучы зат тарафыннан мәҗбүри таләпләрне бозулар ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә администрация (контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат) :

1) контроль чара акты рәсмиләштерелгәннән соң тикшереп торучы затка ачыкланган хокук бозуларны, мәҗбүри таләпләрне бетерү турында, аларны бетерүнең акыллы срокларын күрсәтеп, күрсәтмә бирергә

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китермәү яисә аны китерүне туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә һәм закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы булу һәм аны булдырмау ысуллары турындагы мәгълүматны гражданнарга, оешмаларга теләсә нинди мөмкин булган ысул белән җиткерергә, әгәр контроль чарада гражданның, контроль объектына ия һәм (яисә) аннан файдаланучы оешманың эшчәнлеге, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы тудыра яисә мондый зыян (зыян) китерелгән;

3) контроль чара барышында җинаять яисә административ хокук бозу билгеләре ачыкланганда тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә дәүләт органына

җибәрергә яисә тиешле вәкаләтләр булганда гаепле затларны законда билгеләнгән җаваплылыкка тарту чараларын күрергә;

4) ачыкланган мәҗбүри таләпләрне бозуларны бетерүне тикшереп тору, мәҗбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү ихтималын булдырмау чараларын күрергә, күрсәтмә үтәлмәгәндә билгеләнгән срокларда күрсәтмәне мәҗбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәҗәгать иткәнчегә кадәр аның үтәлешен тәэмин итү чараларын күрергә, әгәр мондый булса: чара законнарда каралган;

5) мәҗбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәрү турындагы мәсьәләне карарга.

4.23. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән билгеләнгән тәртиптә үзара хезмәттәшлек итәләр.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль чарасын үткәрү барышында Россия Федерациясе законнарында административ һәм башка җаваплылык каралган законнар таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган хокук бозу билгеләре булуы турында мәгълүмат күрсәтелә. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар күрсәтелгән актның күчермәсен тиешле җаваплылыкка тартуга вәкаләтле хакимият органына җибәрәләр.

5. Администрация карарларына, тикшереп торырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять белдерү

5.1. Вәкаләтле орган карарларына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә тотылучы затларның хокукларын бозуга китергән карарлар кабул ителгән яисә гамәлләр (гамәл кылмау) башкарылган контрольдә тотылучы зат шикаять белдерү хокукына ия була.

5.2. Вәкаләтле органның вазыйфаи затларының муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә тотылучы затларның хокукларын бозуга китергән гамәлләренә (гамәл кылмавына), вәкаләтле органның карарларына контрольдә тотылучы зат тарафыннан Россия Федерациясе законнары нигезендә суд тәртибендә шикаять белдерелергә мөмкин.

5.3 судка кадәрге шикаять

5.3.1. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольдә тотылучы затлар вәкаләтле орган җитәкчесенең һәм инспекторларның түбәндәге карарларына судка кадәр шикаять бирергә хокуклы (алга таба шулай ук-вазыйфаи затлар):

1) контроль чаралар үткәрү турында карарлар;

2) контроль чаралар актлары, ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр;

3) контроль чаралар кысаларында вазыйфаи затларның гамәлләре (гамәл кылмавы).
5.3.2. Шикаять, "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, контрольдә тотылучы зат тарафыннан вәкаләтле органга бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталыннан һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталларыннан файдаланып, электрон рәвештә бирелә.
Граждан шикаять биргәндә, ул гади электрон имза яки көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш. Оешма шикаять биргәндә, ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.
Шикаятькә теркәлә торган материаллар, шул исәптән фото һәм видео материаллар, контрольдә тотылучы зат тарафыннан электрон рәвештә тапшырыла.
5.3.3. Вәкаләтле орган карарына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять вәкаләтле орган җитәкчесе (җитәкче урынбасары) тарафыннан карала.
5.3.4. Вәкаләтле орган карарына, аның вазыйфаи затларының гамәленә (гамәл кылмавына) карата шикаять контрольдә тотылучы зат үз хокукларының бозылуы турында белгән яисә белергә тиеш булган көннән алып утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.
Вәкаләтле орган күрсәтмәсенә шикаять контрольдә тотылучы зат күрсәтмә алган вакыттан алып ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.
5.3.5. Шикаять бирү срогы нигезле сәбәпләр аркасында уздырылган очракта, әлеге срок шикаять бирүче контрольдә тотылучы зат үтенечнамәсе буенча вәкаләтле орган тарафыннан кире кайтарылырга мөмкин.
5.3.6. Шикаять биргән контрольдә тотылучы зат шикаять буенча карар кабул иткәнче аны кире алырга мөмкин. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат җибәрү рөхсәт ителми.
5.3.7. Шикаятьтә вәкаләтле органның шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турындагы үтенечнамә булырга мөмкин.
5.3.8. Вәкаләтле орган җитәкчесе (җитәкче урынбасары) шикаять теркәлгән көннән алып ике эш көненнән дә соңга калмыйча карар кабул итә:

1) вәкаләтле органның шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;
2) вәкаләтле органның шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.
Кабул ителгән карар турындагы мәгълүмат шикаять биргән контрольдә тотылучы затка карар кабул ителгән вакыттан алып бер эш көне эчендә җибәрелә.
5.3.9. Шикаятьтә:
1) карарына һәм (яисә) гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерелә торган вәкаләтле органның исеме, вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булганда) ;
2) гражданның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлек башкару урыны) турында белешмәләр, йә тикшереп торылучы зат оешмасының исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, йә ышанычнамә реквизитлары һәм ышанычнамә буенча шикаять бирүче затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятьне карау вакытына

үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыруның теләгән ысулы һәм карар алуның теләгән ысулы аның буенча;
3) вәкаләтле органның шикаять белдерелә торган карарлары һәм (яисә) аның вазыйфаи затының гамәле (гамәл кылмавы) турында шикаять биргән тикшереп торылучы затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин булган белешмәләр;
4) контрольдә тотылучы затның вәкаләтле орган карары һәм (яисә) вазыйфаи затның гамәле (гамәл кылмавы) нигезендә булмау нигезләре һәм дәлилләре. Тикшереп торылучы зат үзенең дәлилләрен раслый торган документлар (булган очракта) йә аларның күчермәләре тапшырылырга мөмкин;
5) шикаять биргән тикшереп торылучы зат таләпләре;
6) контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында контроль чараның исәп номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аңа карата шикаять бирелә.
5.3.10. Шикаятьтә вәкаләтле органның вазыйфаи затларының йә аларның гаилә әгъзаларының гомеренә, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә янаулар яисә цензурасыз кимсетү сүзләре булырга тиеш түгел.
5.3.11. Шикаятьне контрольдә тотылучы затның Тулы вәкаләтле вәкиле "Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы" федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә аңа тиешле хокук тапшырган очракта бирергә мөмкин.
5.3.12. Вәкаләтле орган шикаятьне караудан баш тарту турында карарны шикаять алынган көннән алып биш эш көне эчендә кабул итә, әгәр:
1) шикаять 5.3.4 пунктында билгеләнгән шикаять бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелгән. әлеге Нигезләмәдә, һәм анда шикаять бирү өчен үткәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамә юк;
2) шикаять бирүгә үткәрелгән срокны торгызу турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тартылган;
3) шикаять буенча карар кабул ителгәнче аны биргән контрольдәге заттан шикаятьне кире алу турында гариза килде;
4) шикаятьтә куелган мәсьәләләр буенча суд карары бар;
5) элегрәк вәкаләтле органга шул ук контрольдә тотылучы заттан шул ук нигезләр буенча башка шикаять бирелгән булган;
6) шикаятьтә вәкаләтле орган вазыйфаи затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының гомеренә, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә янаулар, цензурасыз йә мыскыллы сүзләр әйтелә;
7) элек шушы тикшереп торылучы затның шикаять белән кабат мөрәҗәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятьне караудан баш тартылган һәм яңа дәлилләр яисә шартлар китерелми;
8) шикаять тиешле булмаган органга бирелгән;
9) Россия Федерациясе законнарында вәкаләтле орган карарларына шикаять бирүнең суд тәртибе генә каралган.
5.3.13. Әлеге Нигезләмәнең 5.3.12 пунктының 3-8 пунктчаларында күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәрге шикаять нәтиҗәсе түгел һәм Вәкаләтле орган карарларына, вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка шикаять бирү өчен нигез була алмый.
5.3.14. Шикаятьне караганда вәкаләтле орган контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаять бирүнең Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаять бирүнең

мәгълүмати системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасыннан файдалана.

5.3.15. Шикаять вәкаләтле орган җитәкчесе (җитәкче урынбасары) тарафыннан аны теркәгән көннән алып 15 эш көне эчендә каралырга тиеш. Тикшерү объектларын хәвеф — хәтәрнең тиешле категориясенә кертү турындагы карарга карата шикаять 5 эш көне каралырга тиеш.

5.3.16. Күрсәтелгән срок түбәндәге аерым очракларда егерме эш көненә озайтылырга мөмкин:

1) шикаять белдерелә торган вазыйфаи затка карата гамәлләре (гамәл кылмавы), шикаятьтә күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүе үткәрү;

2) гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерелә торган вазыйфаи затның нигезле сәбәп (авыру, отпуск, командировка) аркасында булмавы.

5.3.17. Вәкаләтле орган шикаять биргән тикшереп торылучы заттан шикаять предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар соратып алырга хокуклы. Тикшереп торылучы зат күрсәтелгән мәгълүматны һәм документларны сорау җибәрелгән вакыттан алып биш эш көне эчендә тапшырырга хокуклы.

Шикаятьне карау срогы вакыты өстәмә мәгълүмат һәм шикаять предметына кагылышлы документлар бирү турындагы гарызнамә җибәрелгән мизгелдән аларны вәкаләтле орган алган мизгелгә кадәр, әмма гарызнамә җибәрелгән мизгелдән биш эш көненнән дә артыграк булмаган вакытка туктатып торыла.

Тикшереп торылучы заттан шикаять предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.3.18. Шикаять биргән контрольдә тотылучы заттан дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары йә алар карамагындагы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаять биргән зат, шикаять буенча йомгаклау карары кабул ителгәнче, шикаять предметына кагылышлы өстәмә материалларны үз каравы буенча тапшырырга хокуклы.

5.3.19. Кабул ителгән карарның һәм (яисә) башкарылган гамәлнең (гамәл кылмауның) законлылыгын һәм нигезлелеген исбатлау бурычы вәкаләтле органга йөкләнә.

5.3.20. Шикаятьне карау йомгаклары буенча вәкаләтле орган җитәкчесе (җитәкче урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә::

1) шикаятьне канәгатьләндермичә калдыра;

2) вәкаләтле орган карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;

3) вәкаләтле орган карарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа карар кабул итә;

4) вәкаләтле органның вазыйфаи затларының гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таный һәм асылы буенча, шул исәптән кирәк булганда билгеле бер гамәлләрне башкару турында Карар Чыгара.

5.3.21. Вәкаләтле органның кабул ителгән карарны нигезләүне, аны үтәү срогын һәм тәртибен үз эченә алган карары дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталында тикшереп торылучы затның шәхси кабинетында ул кабул ителгән көннән бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.

6. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан әһәмиятләре

6.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген һәм нәтиҗәлелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

6.2 контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив күрсәткечләр әлеге Нигезләмәгә 3 нче кушымтада билгеләнгән.

1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәр җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә

Саба шәһәрҗирлеге администрациясе тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертү критерийлары

1. Янәшәдәге территорияләр югары куркыныч категориясенә керә.
2. Урта хәвеф-хәтәр категориясенә элмә такталар, биналарның, корылмаларның фасадлары, кече архитектура формалары, стационар булмаган капиталь булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат щитлары, күрсәткечләр, киртәләү җайланмалары керә.
3. Төзекләндерү өлкәсендәге башка барлык контроль объектлары да түбән хәвеф-хәтәр категориясенә керә.

2 нче кушымта
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәр җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда планнан тыш тикшерүләр уздыру кирәклеген билгеләү өчен кулланыла торган мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары

1. Контрольдә тотылучы затның автомобиль транспортын ремонтлау һәм аңа хезмәт күрсәтү өлкәсендә хезмәтләр күрсәтү эшчәнлеген гамәлгә ашыра башлаган көннән алып 90 календарь көн узу, әгәр андый затның җирле үзидарә органына реклама элмә тактасын килештерү турында гариза җибәрү факты булмаса.

2. Объектларны һәм төзекләндерү элементларын җыештыру эшләрен башкару бурычларына кертелгән оешма хезмәткәрләре санының (әмма кимендә ике хезмәткәргә) кварталга, узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда, шул ук чор өчен урып-җыю һәм махсус техника саны артмаганда, 50 процентка һәм аннан да күбрәккә кимүе.

3. Бурычларына объектларны һәм төзекләндерү элементларын җыештыру эшләрен башкару кертелгән оешмага хезмәт күрсәтү территориясендә имгәнү алуга бәйле рәвештә травматологик ярдәм күрсәтүне сорап мөрәҗәгать иткән гражданнар санының алдагы чор белән чагыштырганда ике календарь атна дәвамында 15 процентка һәм аннан артыгракка артуы.

4. 30 календарь көн эчендә таләпләре муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән контроль объектының торышы тайпылуның өч һәм аннан да күбрәк шундый ук очрагын ачыклау турында белешмәләрнең булуы, алар төзекләндерү өлкәсендә мәҗбүри таләпләрне бозуның булган билгеләре һәм гражданнардан, оешмалардан кергән закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычы турында сөйли. дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чараларыннан алынды, "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә һәм (яисә) кергән белешмәләрнең дөреслеген бәяләүгә юнәлдерелгән чаралар үткәрү нәтиҗәсендә.

5. Бер ел дәвамында төзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотылучы затка карата чыгарылган мәҗбүри таләпләрне бозган өчен административ җәза билгеләү турында Административ хокук бозу турындагы эш буенча кимендә биш карарның булуы.

6. Торак пунктның (урамның, микрорайонның) бер административ-территориаль берәмлеге территориясендә имгәнүгә бәйле рәвештә травматологик ярдәм күрсәтүне сорап мөрәҗәгать иткән гражданнар санының алдагы шушы чор белән чагыштырганда ике календарь атна эчендә 15 процентка һәм аннан артыгракка артуы.

3 нче кушымта
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Саба шәһәр җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә

1. Территорияне төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольнең төп күрсәткечләре

Таблица 1

Төп күрсәткечләр	Максатчан күрсәткечләр
Территорияне төзекләндерү өлкәсендә ачыкланган закон бозулар исәбеннән бетерелгән хокук бозулар проценты	70%
Чираттагы календарь елга планлы контроль чаралар уздыру планын үтәү проценты	100%
Контроль чаралар уздырганда муниципаль контроль органының һәм (яисә) аның вазыйфаи затының гамәлләренә (гамәл кылмавына) нигезләнгән шикаятьләр проценты	0%
Контроль чараларның юкка чыгарылган нәтиҗәләре проценты	0%
Тиешле административ йогынты чаралары күрелмәгән нәтиҗәле контроль чараларның проценты	5%
Муниципаль контроль органы материаллары буенча административ җәза билгеләү турында кертелгән суд карарлары проценты	95%
Административ хокук бозулар турындагы эшләр буенча суд тәртибендә юкка чыгарылган карарларның муниципаль контроль органы чыгарган карарларның гомуми саныннан проценты	0%

2. Чаралар үткәрү параметрларын характерлый торган индикатив күрсәткечләр

2.1. Территорияне төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда түбәндәге индикатив күрсәткечләр билгеләнә:;

1) хисап чорында уздырылган планнан тыш контроль чаралар саны;

2) контроль объектының мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килүен ачыклау яисә контроль

объектының хисап чорында мондый параметрлардан тайпылуы нигезендә хисап чорында уздырылган планнан тыш контроль чаралары саны;
3) хисап чорында уздырылган үзара хезмәттәшлек белән контроль чараларның гомуми саны:
4) хисап чорында КНМНЫҢ һәр төре буенча үзара хезмәттәшлек итә торган контроль чаралар саны:
5) хисап чорында дистанцион хезмәттәшлек чараларыннан файдаланып уздырылган контроль чаралар саны;
6) хисап чорында уздырылган мәҗбүри профилактик визитлар саны;
7) хисап чорында игълан ителгән мәҗбүри таләпләрне бозуның ярамавы турында кисәтүләр саны;
8) хисап чорында нәтиҗәләре буенча мәҗбүри таләпләрне бозулар ачыкланган контроль чаралар саны;
9) хисап чорында йомгаклары буенча административ хокук бозулар турында эшләр кузгатылган контроль чаралар саны;
10) контроль чаралар нәтиҗәләре буенча хисап чорында салынган административ штрафлар суммасы;
11) хисап чорында контроль чаралар үткәрүне килештерү турында прокуратура органнарына җибәрелгән гаризалар саны;
12) прокуратура органнары тарафыннан килештерүдән баш тартылган контроль чаралар уздыруны килештерү турында прокуратура органнарына хисап чорында җибәрелгән гаризалар саны;
13) хисап чоры ахырына исәпкә алынган контроль объектларының гомуми саны;
14) хисап чоры ахырына хәвеф-хәтәр категорияләренә кертелгән исәпкә алынган контроль объектлары саны;
15) хисап чоры ахырына тикшереп торылучы исәпкә алынган затлар саны;
16) хисап чорында контроль чаралар уздырылган тикшереп торылучы исәпкә алынган затлар саны;
17) хисап чорында контроль органы тарафыннан карау срогы бозылган шикаятьләр саны;
18) контроль органнары вазыйфаи затларының хисап чорында суд тәртибендә җибәрелгән карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) дәгъва белдерү турында дәгъва гаризалары саны;
19) контроль органнары вазыйфаи затларының белдерелгән таләпләрне канәгатьләндерү турында Карар кабул ителгән суд тәртибендә җибәрелгән карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) дәгъва белдерү турында хисап чорында дәгъва белдерүләр саны;
20) хисап чорында муниципаль контрольне оештыруга һәм гамәлгә ашыруга карата таләпләрне тупас бозып уздырылган һәм нәтиҗәләре гамәлгә яраксыз дип танылган һәм (яисә) юкка чыгарылган контроль чаралар саны.